

Oslo 15.09.2018

Helse- og omsorgsdepartementet
Folkehelsemeldingen 2019
www.folkehelsemeldingen.regjeringen.no

Innspill til Folkehelsemeldingen 2019

ADHD Norge takker departementet for mulighet til å komme med innspill.

ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) kjennetegnes av konsentrasjonsvansker, hyperaktivitet og impulsivitet. Der er store individuelle variasjoner i funksjonsevne blant personer som har ADHD. ADHD-symptomene kan komme til uttrykk på ulike måter hos ulike personer og det er store forskjell både i symptombilde og funksjoner. ADHD er en hyppig forekommende tilstand hvor ca. 3-5% av befolkningen har ADHD. Kun 30% har en ren ADHD, hvor de fleste har en eller flere tilleggsvansker som for eksempel Tourettes syndrom, vansker innenfor autismespekteret, angst, depresjon, atferdsvansker og lærevansker som de mest vanlige.

ADHD Norge opplyser departementet om at gruppen barn og unge med mistanke om hyperkinetiske forstyrrelser er den største gruppen som ble henvist til BUP i 2017. Tidlig diagnostisering, riktig behandling og tilrettelegging i hverdagsliv og skole vil kunne minske utfordringene og tilleggsvansker disse barna kan få i ungdom- og voksenlivet. Både individuelle- systemiske- og miljøfaktorer vil ha betydning for hvordan livsløpet arter seg for den enkelte. Med et optimalt forebyggingsperspektiv vil mennesker med ADHD klare seg godt i livet og fungere både sosialt og i arbeidsliv. Da må tjenestene kommunisere og arbeide tverrfaglig.

Personer med ADHD står i fare for å droppe ut av videregående skole og ha gjennomgående lavere utdanningsnivå og inntjening enn andre. De kan streve med fravær i arbeidslivet på grunn av ulike årsaker med en kortere yrkeskarriere eller tidlig uføre, noe som igjen påvirker den enkeltes livskvalitet, men også samfunnsøkonomisk. Men de kan også lykkes godt i både utdanning og arbeidsliv hvis man får nødvendig hjelp og får tatt ut sitt potensial.

Viktige punkter som ADHD Norge mener må med i den nye Folkehelsemeldingen:

- Krav til tverrprofesjonelt samarbeid. Samtidige tilstander må behandles parallelt eller spisse tiltak ut i fra en tverrfaglig kompetanse.
- Bedre samhandling mellom tjenestenivåene
- Trygge overgangsfasene for pasientene mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene. Benytte individuell plan for å sørge for at nødvendige tjenester og instanser er på plass for videre behandling og oppfølging.
- Tilbud om psykoedukasjon (å lære å leve med), en viktig forutsetning for ettervern og livskvalitet
- Påse at pårørende får nødvendig informasjon, opplæring og nødvendig bistand.
- Trekke pårørende inn i arbeidet rundt pasienten der det er behov (som en ressurs/støtte/kompetanse/endring.
- Ta brukermedvirkning på alvor og ha pasientens beste i fokus som muliggjør individuelle tilpasninger i praksis.
- Inkludere flere barn og unge inn i fritidsaktiviteter.
- Tilby gratis fritidsaktiviteter.

ADHD Norge presiserer viktigheten av flere lavterskeltilbud og forebyggende tiltak innenfor hjem, fritid og skole, slik at den enkelte får tidlig hjelp for å forebygge mer alvorlige tilleggsvansker senere.

Med hilsen

Gry Lunde
Generalsekretær
Sign.

Nina Holmen
Fagsjef
Sign.

ADHD Norge er en landsomfattende interesseorganisasjon for mennesker med ADHD og deres familier. ADHD Norge arbeider for å spre kunnskap om og forståelse for ADHD både for medlemmer, hjelpeapparat, undervisningssektor og i befolkningen generelt. Våre grunnleggende verdier er *Inkludering, Mestring, Åpenhet og Likeverd*, og vår visjon er at alle mennesker med ADHD skal ha et godt liv.